



SPREEK
TAAL 3

Vrije tijd



VOOR HALFGEVORDERDE SPREKERS
VAN HET NEDERLANDS (NIVEAU A2-B1)

vanDale

MODULE 5: DEZE MODULE IS ONDERDEEL
VAN EEN VIJFTIENDELIGE SERIE



Vrije tijd

1. Tijd voor mezelf p. 1
2. Even lekker naar buiten p. 12
3. Ik zit op volleybal p. 22
4. Overzicht woorden en zinnen p. 31
5. Handleiding voor de begeleider p. 32
6. Suggesties voor extra materiaal p. 43



Scan de QR-code voor
een directe link naar
de audiobestanden



kijk naar de foto



praat samen



wijs aan



luister



luister naar audio op
www.spreektaal.com



tik op de tafel



een spelletje



naar buiten



kijk in de handleiding

1. Tijd voor mezelf

Vertellen wat je in je vrije tijd doet



1.1 Kijk naar de foto en praat samen over de vragen.



Wat doet deze man?

Hoe voelt hij zich?

Doe jij dit ook weleens?



1.2 Luister naar het gesprek *Even een dag niks*. Je hoort Amin.
Zijn zus Faiza belt hem.





1.3 Luister nog een keer naar het gesprek. Je begeleider leest daarna de zinnen voor. Luister naar de zinnen. Zijn ze waar of niet waar?

1. De man moet vanmiddag werken.
2. De vrouw wil met de man naar de stad.
3. De man kijkt een serie.
4. De man houdt van lezen.
5. De vrouw houdt van documentaires.
6. De man en de vrouw vinden dezelfde dingen leuk.
7. De man en vrouw gaan morgen naar hun moeder.



1.4 Luister nog een keer naar het gesprek. Praat daarna samen over de vragen.

1. Wat doet de man vandaag?
2. Waarom wil de man zijn zus niet helpen?
3. Welke dingen vindt hij leuk om op zijn vrije dag te doen?
4. Waar houdt hij niet van?



1.5 Praat samen over de vragen.

Stel de vragen aan elkaar en geef allebei antwoord.

1. Wat is volgens jou 'vrije tijd' of 'tijd voor jezelf'? Waar denk je dan aan?
2. Heb je soms tijd voor jezelf?
3. Kijk je graag series of tv? Zo ja, wat vind je leuk om te kijken?
4. Lees je graag? Zo ja, wat vind je leuk om te lezen?
5. Verveel je je weleens?



1.6 Luister naar je begeleider en kijk naar de foto's. Kies de goede zin.

Je begeleider leest bij de foto twee zinnen voor. Luister naar je begeleider en kijk naar de foto. Welke zin hoort bij de foto? Zeg 'één' of 'twee'.



1. De vrouw ontspant zich.
2. De vrouw vervelt zich.



1. De man is aan het gamen.
2. De man is tv aan het kijken.



1. De vrouw doet het huishouden.
2. De vrouw heeft tijd voor zichzelf.



1. De man heeft het druk.
2. De man is uitgerust.



1. De jongen vindt het interessant.
2. De jongen vindt het saai.



1. De vrouw houdt van documentaires.
2. De vrouw houdt van literatuur.



1.7 Welke woorden horen bij elkaar?

Kijk naar de woorden. Werk samen met je begeleider. Welke woorden passen bij elkaar? Maak groepjes van de woorden. Er zijn verschillende groepjes mogelijk.



1.8 Beeld het woord uit.

Je begeleider geeft je een kaartje met één of twee woorden erop. Je begeleider vraagt: *Wat ben je aan het doen?* Kijk op je kaartje en probeer de woorden uit te beelden. Je mag de woorden niet zeggen of laten zien. Je begeleider probeert de woorden te raden.

Je begeleider beeldt daarna een ander kaartje uit en jij probeert de woorden te raden.

Ga door tot alle kaartjes op zijn.

Wie heeft aan het einde de meeste woorden geraden?



1.9 Hoeveel woorden hoor je?

Je begeleider leest de zinnen voor. Kijk niet naar de zinnen, luister er alleen naar. Je kunt je ogen dichtdoen. Tel met je vingers hoeveel woorden je hoort.

1. Wat ben je aan het doen?
2. Ik ben tv aan het kijken.
3. Ik zit te lezen.
4. Ik hoef niet te werken.

5. Ik verveel me.
6. Ik heb eindelijk tijd voor mezelf.
7. Ik vind het leuk om series te kijken.
8. Daar hou ik niet van.



1.10 Luister en zeg na.

Luister nog een keer naar je begeleider. Hij of zij zegt de zinnen nog een keer. Zeg de zinnen na.



1.11 Lees de gesprekken samen hardop.

Je begeleider leest de zinnen met een ○ en jij leest de zinnen met een ●.

- Moet je vandaag werken?
- Nee, ik heb een vrije dag.

- Wat ben je aan het doen?
- Niet zoveel, ik heb eindelijk tijd voor mezelf.

- Wat doe je als je thuis bent?
- Ik vind het leuk om series te kijken of muziek te luisteren.

- Heb je vaak tijd voor jezelf?
- Nee, helaas. Ik heb het meestal druk.

- Wat doe je om te ontspannen?
- Muziek luisteren of gewoon even niks. Lekker op de bank zitten.

- En lezen, vind je dat leuk om te doen?
- Nee, daar hou ik niet van.

Klaar? Lees de gesprekken nog een keer, maar draai de rollen nu om.



1.12 Praat samen over de foto's.

Kijk naar de foto's.

Wat doen de mensen op de foto?

Doe je dit ook graag?

Wat doe je als je tijd voor jezelf hebt?





1.13 Doe samen de pingpong.

Je begeleider begint. Hij of zij stelt de vraag: *Wat doe je als je vrij bent?*

Jij maakt de zin hieronder af en vraagt aan je begeleider: *En jij?* Je begeleider maakt de zin ook af en vraagt weer: *En jij?* Probeer zo lang mogelijk door te gaan.

Ik vind het leuk om te

En jij?



1.14 Praat samen. Maak de gesprekken af.

Bedenk samen hoe de gesprekken gaan. Voer de gesprekken daarna samen.
Je begeleider zegt de zinnen met een ○ en jij zegt de zinnen met een ●.

- Moet je vandaag werken?
- ...

- Wat ben je aan het doen?
- ...

- Wat doe je als je thuis bent?
- ...

- Heb je vaak tijd voor jezelf?
- ...

- Wat doe je om te ontspannen?
- ...

- En ..., vind je dat leuk om te doen?
- ...

Klaar? Voer de gesprekken nog een keer, maar draai de rollen nu om.



1.15 Vertel samen een verhaal.

Kijk naar foto 1 tot en met 3 en vertel samen wat de vrouw doet.

Kijk naar foto 4. De vrouw heeft tijd voor zichzelf. Bedenk samen wat ze gaat doen.

Praat samen over de vragen.

Herken je de situatie van de vrouw?

Heb je deze taken ook?



1.



2.



3.



4.



1.16 Voer samen de gesprekken.

Lees de situaties en voer een gesprek. Je begeleider is je vriend(in) of collega.

Jij begint steeds het gesprek.

1. Een vriendin belt je. Ze is thuis en verveelt zich. Ze vraagt of jij iets leuks weet wat ze thuis kan doen.
2. Een vriend(in) belt je en vraagt of je meegaat naar de stad. Je hebt de hele week hard gewerkt en je hebt eindelijk een vrije dag.
3. Een vriend(in) belt je. Hij of zij heeft een goed boek gelezen en zegt dat jij het ook moet lezen.
4. Een vriend(in) belt je en vraagt wat je aan het doen bent.
5. Je komt op je werk. Je was gisteren vrij. Je groet je collega. Je collega vraagt wat je op je vrije dag hebt gedaan.

Klaar? Doe het nog een keer, maar draai de rollen nu om.



1.17 Werk je met een groep? Doe dan de extra groepsopdracht.

Loop rond en vraag aan iemand anders: *Wat doe je om te ontspannen?*



1.18 Voer samen een gesprek.

Vertel elkaar wat je deze week of vorige week hebt gedaan, toen je vrij was. Waar was je en met wie? Praat er samen over.



1.19 Voer samen een gesprek.

Praat allebei over de tijd die je voor jezelf hebt. Wat is 'tijd voor jezelf' voor jullie? Hebben jullie hier hetzelfde idee over? Heb je tijd voor jezelf nodig? Wanneer heb je tijd voor jezelf? Vertel ook wat je graag doet.

Geef elkaar een tip voor iets dat je kunt doen om te ontspannen.

Kun je de tip ook aan elkaar laten zien, bijvoorbeeld op je telefoon met een foto, een website of een liedje?



1.20 Naar buiten.

Kies een opdracht.

1. Praat met iemand die Nederlands spreekt. Voer een gesprek over wat je doet als je vrij bent.

- Vertel allebei over dingen die je doet om te ontspannen.
- Vertel elkaar welke dingen je leuk vindt om te doen.
- Geef de ander een tip. Kun je de tip ook laten zien of horen, bijvoorbeeld met je telefoon?
- Kunnen jullie dit ook samen gaan doen?

2. Praat met iemand die veel vrije tijd heeft, bijvoorbeeld iemand die met pensioen is.

- Wat doet deze persoon in zijn of haar vrije tijd? Praat ook over de voor- en nadelen van veel vrije tijd.
- Je kunt ook iets vertellen over vrije tijd in je land van herkomst. Hebben mensen daar veel vrije tijd? Wat doen ze als ze vrij zijn?

3. Bedenk zelf wat je kunt doen.

Voorbereiden

Praat eerst over de volgende vragen:

- Welke opdracht kies je?
- Met wie ga je praten?
- Wanneer ga je met iemand praten? Moet je een afspraak maken?
- Waar ga je met iemand praten?
- Wat ga je zeggen? Oefen de woorden en zinnen nog een keer samen.

Terugkijken

Praat na de opdracht over de volgende vragen:

- Welke informatie heb je gekregen? Kun je daarover vertellen?
- Hoe ging het gesprek?
- Hoe vond je het?



1.21 Kijk naar de foto's. Bedenk samen jullie eigen verhaal.



Je ziet dezelfde man op foto 1 en 2.

Wat deed de man eerst? Wat doet hij nu?
Met wie is hij?
Hoe voelt hij zich op foto 1? En op foto 2?
Hoe komt dat?



1.22 Doe samen iets leuks.

Kijk achterin je boekje bij 6. *Suggesties voor extra materiaal* wat je kunt doen of bedenk zelf een activiteit.

2. Even lekker naar buiten

Samen iets leuks doen in de omgeving



2.1 Kijk naar de foto en praat samen over de vragen.



Waar zijn deze mensen? Wat doen ze?

Waar gaan ze naartoe?

Hoe kennen ze elkaar, denk je?

Wat doe jij graag buiten?



2.2 Luister naar het gesprek *Gaat u mee een stukje wandelen?* Je hoort Serkan. Hij doet als vrijwilliger activiteiten met ouderen in de buurt.



2.3 Luister nog een keer naar het gesprek en kijk daarna naar de foto's.

Wat gaan mevrouw Suarez en Serkan samen doen? Waar gaan ze samen naartoe?
Wijs de foto's aan.



2.4 Luister nog een keer naar het gesprek. Praat daarna samen over de vragen.

1. Welke activiteiten kunnen de man en de vrouw in hun omgeving doen?
2. Waar hebben de man en de vrouw zin in?
3. Welke activiteiten kiezen ze?



2.5 Praat samen over de vragen.

Stel de vragen aan elkaar en geef allebei antwoord.

1. Ben je liever binnen of buiten? Waarom?
2. Hou je van wandelen?
3. Ga je graag naar een museum?
4. Is er in je omgeving veel te doen? Geef een voorbeeld.



2.6 Luister naar het verhaal en kies het goede woord.

Je begeleider leest de tekst voor. Luister en kijk naar de **roze** woorden. Wijs het goede woord aan.

Samuel en mevrouw Suarez gaan in het park een stukje **wandelen/winkelen**. Ze hebben zin om naar de **bioscoop/buiten** te gaan, want het is droog. Daarna gaan ze naar het museum, want daar is een mooie **omgeving/tentoonstelling**. En dan drinken ze ook koffie in het **café/centrum** van het museum. Mevrouw Suarez loopt niet meer zo goed. Daarom duwt Samuel haar in de **rolstoel/auto**. Ze doen wel hun jas aan want het is nog **fris/heerlijk** buiten.



2.7 Welke woorden horen bij elkaar?

Je begeleider leest een woord in de linkerrij. Jij zoekt een woord uit de rechterrij dat erbij past. Wijs het woord aan. Soms kun je meer combinaties maken.

- het centrum
- de koffie
- het museum
- het park
- de rolstoel
- het theater

- het café
- duwen
- de voorstelling
- de tentoonstelling
- wandelen
- winkelen



2.8 Raad het woord.

Je begeleider geeft je een kaartje met een woord. Zeg het woord niet en laat het ook niet zien.
Je begeleider moet het woord raden.

Begin bijvoorbeeld zo: *Ik ga er...*
Draai de rollen daarna om.
Ga door tot alle kaartjes op zijn.



2.9 Luister en kies de goede woorden.

Luister naar je begeleider. Hij of zij leest een aantal zinnen voor. Welke woorden hoor je?
Wijs de goede woorden aan.

1. Zullen we een stukje wandelen in ...
a) de bus? **b)** het bos?
2. Dan kunnen we daarna even koffie ...
a) drinken. **b)** winkelen.
3. Heb je zin om mee naar ...
a) buiten te gaan? **b)** uit te gaan?
4. Wat zullen we gaan doen?
a) Waar heb je zin in? **b)** Wat heb je zin in?
5. Er is een nieuwe tentoonstelling in het museum.
a) Gaat u mee? **b)** Gaat u wel?
6. Misschien ...
a) kunnen we naar de bioscoop gaan. **b)** zullen we naar de bioscoop gaan.
7. Dat vind ik ...
a) een goed idee! **b)** geen goed idee!



2.10 Luister en zeg na.

Luister nog een keer naar je begeleider. Hij of zij zegt de zinnen nog een keer. Zeg de zinnen na.



2.11 Lees het gesprek samen hardop.

Je begeleider leest de zinnen met een ○ en jij leest de zinnen met een ●.

- Heb je zin om mee naar buiten te gaan?
- Ja, dat lijkt me leuk.

- Waar heb je zin in?
- Ik weet het niet. Misschien kunnen we naar het museum gaan?

- Daar zijn we nu een beetje laat voor, denk ik. Wat is er nog meer te doen?
- We kunnen naar het park gaan om een stukje te wandelen. Of naar de stad om koffie te drinken.

- Dat vind ik een goed idee. En daarna?
- Daarna kunnen we naar de bioscoop gaan.

- Laten we dat doen. Zal ik een jas aantrekken? Is het fris buiten?
- Nee hoor, het is heerlijk weer.
- Oké, laten we dan gaan.

Klaar? Lees het gesprek nog een keer, maar draai de rollen nu om.



2.12 Praat samen over de foto's.

Kijk naar de foto's.

Welke activiteiten zie je op de foto's?

Kun je dit in je omgeving doen?

Vind je het leuk om te doen?



2.13 Doe samen de pingpong.

Je begeleider begint. Hij of zij stelt je de vraag: *Waar ga je graag naartoe en wat doe je daar?*

Jij maakt de zin hieronder af en vraagt aan je begeleider: *En jij?* Je begeleider maakt de zin ook af en vraagt weer: *En jij?* Probeer zo lang mogelijk door te gaan.

Ik ga graag naar... om te
En jij?



2.14 Praat samen. Maak het gesprek af.

Bedenk samen hoe het gesprek gaat. Voer het gesprek daarna samen.
Je begeleider zegt de zinnen met een ○ en jij zegt de zinnen met een ●.

- Heb je zin om mee naar buiten te gaan?
● ...
- Waar heb je zin in?
● ...
- Daar zijn we nu een beetje laat voor. Wat is er nog meer te doen?
● ...
- Dat vind ik een goed idee. En daarna?
● ...
- Laten we dat doen. Zal ik een jas aantrekken? Is het fris buiten?
● ...
- Oké, laten we dan gaan.

Klaar? Voer het gesprek nog een keer, maar draai de rollen nu om.



2.15 Voer samen de gesprekken.

Lees de situaties en voer een gesprek. Je begeleider is je vriend(in). Jij begint steeds het gesprek.

1. Een vriend(in) belt je en vraagt of je mee gaat wandelen. Je hebt geen zin.
2. Je wilt graag naar buiten, want het is mooi weer. Je ziet een vriend(in), maar hij of zij heeft geen tijd. Je probeert hem of haar toch te overtuigen.
3. Je komt een vriend(in) tegen op straat. Je groet hem of haar. Hij of zij is onderweg naar een museum en vraagt of je zin hebt om mee te gaan.
4. Het is zaterdagavond. Je bent vrij. Een vriend(in) belt je. Hij of zij vraagt of je zin hebt om iets leuks te doen.

Klaar? Doe het nog een keer, maar draai de rollen nu om.



2.16 Vertel samen een verhaal.

Kijk naar de foto's.



Wat vraagt de man op foto 1 aan zijn vriend op foto 2?
Wat antwoordt de man op foto 2?
Bedenk samen hoe het gesprek gaat en wat ze gaan doen



Wat vraagt de vrouw op foto 1 aan haar vriendin op foto 2?
Wat antwoordt de vrouw op foto 2?
Bedenk samen hoe het gesprek gaat en wat ze gaan doen.



2.17 Werk je met een groep? Doe dan de extra groepsopdracht.

Loop rond en vraag aan iemand anders: *Wat is er in je omgeving te doen?*



2.18 Voer samen een gesprek.

Praat allebei over dingen die je in je omgeving kunt doen. Vertel ook wat je leuk vindt, wanneer je dit doet, hoe vaak en met wie.



2.19 Voer samen een gesprek.

Stel voor om samen iets leuks te doen. Bedenk zelf wat je wilt doen. Vraag of de ander meegaat.



2.20 Naar buiten.

Kies een opdracht.

- 1. Praat met iemand die Nederlands spreekt. Stel aan hem of haar voor om samen iets leuks te doen.**
 - Waar gaan jullie naartoe en wanneer?
- 2. Praat met iemand die Nederlands spreekt. Voer een gesprek over de activiteiten in jullie omgeving.**
 - Wat is er te doen?
 - Wat vind je leuk om te doen?
 - Hoe vaak doe je dit?
 - Wat mis je in je omgeving?
- 3. Bedenk zelf wat je kunt doen.**

Vorbereiden

Praat eerst over de volgende vragen:

- Welke opdracht kies je?
- Met wie ga je praten?
- Wanneer ga je met iemand praten? Moet je een afspraak maken?
- Waar ga je met iemand praten?
- Wat ga je zeggen? Oefen de woorden en zinnen nog een keer samen.

Terugkijken

Praat na de opdracht over de volgende vragen:

- Welke informatie heb je gekregen? Kun je daarover vertellen?
- Hoe ging het gesprek?
- Hoe vond je het?



2.21 Kijk naar de foto's. Bedenk samen jullie eigen verhaal.



Je ziet dezelfde mensen op foto 1 en 2.

Wie zijn de man en de vrouw?

Waar zijn ze naartoe gegaan?

Waarom doen ze dit?

Vinden ze het leuk om te doen?

Wat gaan ze hierna doen?



2.22 Doe samen iets leuks.

Kijk achterin je boekje bij 6. *Suggesties voor extra materiaal* wat je kunt doen of bedenk zelf een activiteit.

3. Ik zit op volleybal

Vertellen over verenigingen en informatie vragen



3.1 Kijk naar de foto en praat samen over de vragen.



Wat doet deze man?
Welke sport is dit?
Welke sporten ken je?



3.2 Luister naar het gesprek *Het is mijn sociale leven*. Je hoort de collega's Sofian en Ivan. Het is vrijdagmiddag.



3.3 Luister nog een keer naar het gesprek. Je begeleider leest een vraag en twee antwoorden voor. Welk antwoord is goed? Kies het goede antwoord. Zeg 'a' of 'b'.

1. Wat gaat de man in het weekend doen?
a) Hij doet vrijwilligerswerk.
b) Hij moet werken.
2. Wat vertelt de man over zijn volleybalvereniging?
a) Het is duur.
b) Het is gezellig.
3. Kan de andere man ook lid van de volleybalvereniging worden?
a) Ja, dan moet hij op de website kijken.
b) Nee, er is geen plaats meer.



3.4 Luister nog een keer naar het gesprek. Praat daarna samen over de vragen.

1. Wat doet de man allemaal bij de volleybalvereniging?
2. Waarom is hij lid van de volleybalvereniging?
3. Wat vindt hij een nadeel van de volleybalvereniging?
4. Hoe kan de andere man lid van de volleybalvereniging worden?



3.5 Praat samen over de vragen.

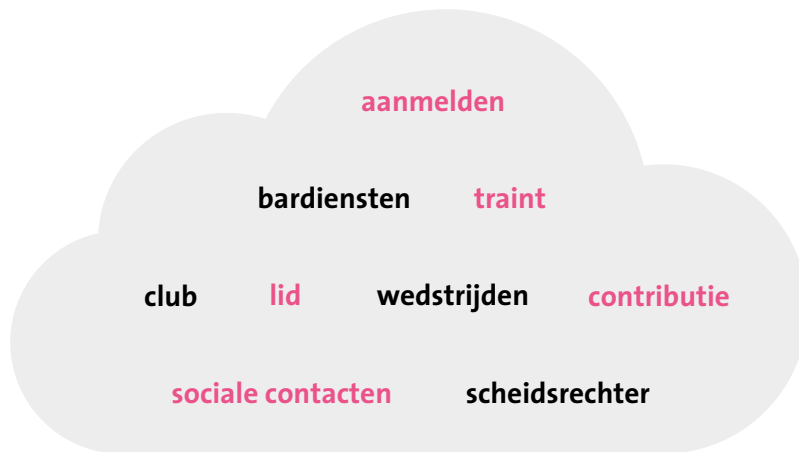
Stel de vragen aan elkaar en geef allebei antwoord.

1. Begint op vrijdagmiddag voor jou ook het weekend? Zo niet, wanneer ben je vrij?
2. Ken je de sport volleybal? Wat vind je ervan?
3. Welke sport doe je graag?
4. Lijkt het je leuk om bij een sportvereniging vrijwilligerswerk te doen?



3.6 Luister naar de zinnen en kies het goede woord.

Kijk naar de woorden. Je begeleider leest de zinnen voor.
Kies bij elke zin het goede woord. Wijs het woord aan.



1. Sofian is al negentien jaar ... van de volleybalvereniging.
2. Hij doet ook vrijwilligerswerk voor zijn
3. Op zaterdag is hij bijvoorbeeld Dan fluit hij de wedstrijden van het damesteam.
4. En in het weekend doet hij ook ... in de kantine.
5. Zijn eigen team ... op woensdagavond en op vrijdagavond spelen ze ... tegen een ander team uit de omgeving.
6. De volleybalvereniging is belangrijk voor Sofian. Het is gezellig, want dankzij de club heeft hij veel
7. Het lidmaatschap is ook niet zo duur. De ... is ongeveer € 10,- per maand.
8. Wil je ook lid worden? Dat kan! Kijk even op de website. Daar staat hoe je je kunt



3.7 Welke woorden horen bij elkaar?

Je begeleider leest een woord in de linkerrij. Jij zoekt een woord uit de rechterrij dat erbij past. Wijs het woord aan. Soms kun je meer combinaties maken.

- informatie
- de hobby
- de bardienst
- het lidmaatschap
- sociale contacten
- de wedstrijd

- de kantine
- de vereniging
- gezellig
- de scheidsrechter
- de sport
- de website



3.8 Speel samen bingo.

Je krijgt van je begeleider een kaart met woorden. Kijk naar de woorden op je kaart. Je begeleider leest daarna een zin voor. Welk woord hoort bij de zin?



Zet een kruis door het woord. Staat er een kruis door alle woorden op de eerste rij?
Roep dan: *bingo!*



3.9 Hoeveel woorden hoor je?

Je begeleider leest de zinnen voor. Kijk niet naar de zinnen, luister er alleen naar.
Je kunt je ogen dichtdoen. Tel met je vingers hoeveel woorden je hoort.

1. Ik zit op volleybal.
2. Heb jij eigenlijk hobby's?
3. Ik ben lid van een vereniging.
4. Is het niet iets voor jou?
5. We trainen altijd op woensdagavond.
6. Wat kost het, als ik vragen mag?
7. Je kunt je via de website aanmelden.
8. Kom gewoon een keertje kijken.



3.10 Luister en zeg na.

Luister nog een keer naar je begeleider. Zij of hij zegt de zinnen nog een keer. Zeg de zinnen na.



3.11 Lees het gesprek samen hardop.

Je begeleider leest de zinnen met een ○ en jij leest de zinnen met een ●.

- Heb jij eigenlijk hobby's?
- Ja, ik zit op volleybal.

- Wat leuk. Waar doe je dat precies?
- Ik ben lid van een vereniging. We trainen op woensdagavond en op vrijdagavond spelen we wedstrijden.

- Waarom vind je het leuk om te doen?
- Ik vind het een mooie sport, maar de club is ook heel belangrijk voor mijn sociale contacten.
- Het is hartstikke gezellig.

- Wat vind je een nadeel?
- Het kost me wel veel tijd. Ik ben bijna ieder weekend voor de club bezig.

- Wat kost het, als ik vragen mag?
- De contributie is ongeveer € 15,- per maand.

- Het lijkt me ook wel leuk. Kan ik me ook aanmelden?
- Zeker, we zijn altijd op zoek naar nieuwe leden. Je kunt even op de website kijken voor meer informatie.

- Kan ik ook een keer langskomen?
- Natuurlijk. We trainen op woensdagavond in het sportcentrum.
- Leuk, dankjewel.

Klaar? Lees het gesprek nog een keer, maar draai de rollen nu om.



3.12 Praat samen over de foto's.

Kijk naar de foto's.

Welke hobby's hebben de mensen op de foto's? Bij welke vereniging zitten ze?

Wat lijkt je leuk om te doen?

Kun je deze activiteiten in je omgeving doen?





3.13 Doe samen de pingpong.

Je begeleider begint. Hij of zij stelt je de vraag: *Van welke vereniging wil je graag lid worden?*

Jij maakt de zin hieronder af en vraagt aan je begeleider: *En jij?* Je begeleider maakt de zin ook af en vraagt weer: *En jij?* Probeer zo lang mogelijk door te gaan.

Ik wil op...
En jij?



3.14 Praat samen. Maak het gesprek af.

Bedenk nu samen hoe het gesprek gaat. Voer het gesprek daarna samen. Je begeleider zegt de zinnen met een ○ en jij zegt de zinnen met een ●.

- Heb jij eigenlijk hobby's?
● ...
- Wat leuk. Waar doe je dat precies?
● ...
- Waarom vind je het leuk om te doen?
● ...
- Wat vind je een nadeel?
● ...
- Wat kost het, als ik vragen mag?
● ...

- Dat lijkt me ook wel leuk. Kan ik me ook aanmelden?
- ...

- Kan ik ook een keer langskomen?
- ...
- Leuk, dankjewel.

Klaar? Voer het gesprek nog een keer, maar draai de rollen nu om.



3.15 Luister en reageer.

Je begeleider leest een zin voor. Jij reageert.

1. Ik heb dit weekend een hockeywedstrijd. En wat doe jij?
2. Ben je lid van een vereniging?
3. We zoeken nog nieuwe leden voor ons voetbalteam.
4. Ik zit op dansles. Is dat niet iets voor jou?
5. De contributie is € 80,- per jaar. Vind je dat duur?

Klaar? Doe het nog een keer, maar draai de rollen dan om.



3.16 Voer samen de gesprekken.

Lees de situaties en voer een gesprek. Je begeleider is je vriend(in) of collega.
Je begeleider begint steeds het gesprek.

1. Je collega is lid van een zangkoor. Hij of zij vertelt erover. Dat lijkt je ook interessant. Je vraagt of je je ook kunt aanmelden.
2. Je buurman is lid van de tennisvereniging. Hij vraagt of je een keer met hem mee wil gaan tennissen. Kies zelf een reactie.
3. Je bent lid van een voetbalvereniging. Je hebt af en toe bardienst in de kantine. Een ander lid vraagt of je op zaterdagavond zijn bardienst kan overnemen, maar je kunt niet.
4. Je bent lid van een vereniging. Een vrijwilliger zegt dat je je contributie voor deze maand nog niet hebt betaald.

Klaar? Doe het nog een keer, maar draai de rollen dan om.



3.17 Werk je met een groep? Doe dan de extra groepsopdracht.

Loop rond en vraag aan iemand anders: *Van welke vereniging wil je wel lid worden?*



3.18 Voer samen een gesprek.

Praat allebei over je hobby's van nu en van vroeger. Wat heb je gedaan of wat wil je gaan doen? Ben je lid van een vereniging of wil je dat graag worden? Lijkt de ander dit ook leuk om te doen? Wissel tips en ervaringen uit.



3.19 Voer samen een gesprek.

Besprek samen welke verenigingen er in de omgeving zijn en wat jullie leuk lijkt om te doen. Kijk eventueel op internet of je een overzicht van verenigingen kunt vinden. Welke informatie heb je nodig? Kijk je op de website, bel je of ga je langs? Oefen samen een gesprek met de vereniging.



3.20 Naar buiten.

Kies een opdracht.

- 1. Praat met iemand die lid van een vereniging is.**
 - Stel vragen over de vereniging.
 - Vraag ook wat deze persoon van de vereniging vindt.
 - Vraag of je een keer met hem of haar mee kan en maak een afspraak.
- 2. Praat met iemand die Nederlands spreekt en voer een gesprek over jullie hobby's.**
 - Wat doen jullie graag?
 - Zijn jullie lid van een vereniging?
 - Lijkt de ander dat ook leuk om te doen?
 - Wissel tips en ervaringen uit.
- 3. Bedenk zelf wat je kunt doen.**

Vorbereiden

Praat eerst over de volgende vragen:

- Welke opdracht kies je?
- Met wie ga je praten?
- Wanneer ga je met iemand praten? Moet je een afspraak maken?
- Waar ga je met iemand praten?
- Wat ga je zeggen? Oefen de woorden en zinnen nog een keer samen.

Terugkijken

Praat na het gesprek over de volgende vragen:

- Welke informatie heb je gekregen? Kun je daarover vertellen?
- Hoe ging het gesprek?
- Hoe vond je het?



3.21 Kijk naar de foto's. Bedenk samen jullie eigen verhaal.



Je ziet dezelfde meiden op foto 1 en 2.

Wat doen de meiden op foto 1? En op foto 2?

Hoe loopt het verhaal af?

Hoe voelen ze zich?



3.22 Doe samen iets leuks.

Kijk achterin je boekje bij 6. *Suggesties voor extra materiaal* wat je kunt doen of bedenk zelf een activiteit.

4. Overzicht woorden en zinnen

Je vindt de ingesproken audio-opnames op www.spreektaal.com.

1. Tijd voor mezelf

het artikel
het boek
de documentaire
gamen
houden van
interessant
lezen
de literatuur
muziek luisteren
nuttig
de puzzel
saai
de serie
het spelletje
tv kijken
uitgerust
de vrije dag
de vrije tijd
zich ontspannen

Daar hou ik (niet) van.
Geniet van je vrije dag.
Het huishouden is gedaan.
Iets nuttigs doen.
Ik ben alleen thuis.
Ik ben een serie aan het
kijken./Ik ben muziek aan het
luisteren./Ik ben aan het ...
Ik ben vrij.
Ik heb behoefte aan...
Ik heb het druk.
Ik hoef niet te werken.
Ik lig op de bank.
Ik ontspan me.
Ik verveel me.
Ik vind het leuk om series te
kijken/om te gamen/om te ...
Ik zit een documentaire
te kijken/muziek te
luisteren/te...

Laat me met rust.
Tijd voor mezelf.
Wat ben je aan het doen?

2. Even lekker naar buiten

de bioscoop
het café
het centrum
duwen

fris
de kinderboerderij
de rolstoel
het museum
de omgeving
het park
de tentoonstelling
het theater
uit eten gaan
uitgaan
de voorstelling
wandelen
winkelen

Binnen blijven.
Dat lijkt me leuk.
De stad in gaan.
Er is zo veel te doen.
Gaat u mee naar buiten?/
Ga je mee ...
Ga je iets leuks doen?
Hebt u zin om mee naar
buiten te gaan?
Het is droog.
Laten we dat doen.
Waar hebt u zin in?/
Waar heb je zin in?
Wat is er te doen?

3. Ik zit op volleybal

de bardienst
de club
de contributie
creatief
het damesteam
het herenteam
de hobby
de informatie
de interesse
het jeugdteam
de kantine
het koor
het lid/ de leden
het lidmaatschap
de muziekvereniging
het nadeel
het sociale leven
het sportcentrum
de scheidsrechter
het team
trainen
de vereniging
het volleyballen
de vrijwilliger
de wedstrijd
het wedstrijdje
zwemmen

Dat kan ik me voorstellen.
Heb jij eigenlijk hobby's?
Het is hartstikke gezellig.
Het kost veel tijd.
Het lijkt me leuk om...
Hoe kan ik me aanmelden?
Ik ben lid van...
Ik heb interesse in...
Is het niet iets voor jou?
Ik zit op ...
Wat doe je dan precies?
Wat kost het, als ik vragen mag?

5. Handleiding voor de begeleider

Deze handleiding vind je in alle boekjes van SpreekTaal 3. Lees hem goed door voordat je met het materiaal gaat werken. Je vindt hier allereerst een algemene uitleg bij de oefentypes en daarnaast de specifieke instructies bij de oefeningen, waaronder de transcripten. Veel plezier!

5.1 Algemeen

SpreekTaal 3 is...

- ... ontwikkeld om *gestructureerd* te werken aan taalverhoging tot niveau B1;
- ... gericht op de *mondelijke vaardigheden*: luisteren, spreken en gesprekken voeren. Het zwaartepunt ligt bij gesprekken voeren. Hieraan wordt als het goed is de meeste tijd besteed.
- ... gericht op *kilometers* maken en oefenen met spreken in een informele setting, op basis van gelijkwaardigheid tussen de anderstalige deelnemer en de begeleider.
- ... geschikt voor *een-op-eensituaties* tussen een deelnemer en een vrijwilliger, maar kan ook gebruikt worden *in groepen*, zoals een taalcafé.

Thema's en subthema's

SpreekTaal 3 bestaat uit vijftien modules. Elke module heeft zijn eigen thema, dat vervolgens weer is onderverdeeld in drie subthema's. Het kan prettig zijn te starten met de module *Praten over jezelf*, deze staat in het teken van kennismaking. Er is geen vaste volgorde waarin de modules gebruikt moeten worden, je kunt op basis van interesse of behoefte samen een module kiezen. Sla een (sub)thema gerust over als de deelnemer dit al beheerst of als het niet relevant is.

Denk eraan om af en toe een (sub)thema te herhalen. Zo onthoudt de deelnemer de woorden en zinnen nog beter.

De oefeningen

De subthema's in een module hebben nagenoeg dezelfde opbouw. Zo kom je steeds dezelfde oefentypes tegen in dezelfde volgorde. Lees hieronder wat het doel is van ieder type oefening.

Oefening 1: een foto

Elk subthema begint met een foto en een aantal bijbehorende vragen. Op deze manier wordt het subthema geïntroduceerd en wordt de voorkennis van de deelnemer geactiveerd. Wat weet hij of zij al over dit onderwerp? Dat is belangrijk bij het leren van nieuwe woorden. Die worden het beste onthouden als de deelnemer weet bij welke voor hem of haar bekende woorden ze horen. Zo wordt het woordennetwerk in het hoofd steeds breder en dieper.

Werk je met een groep?

Doe de opdracht gezamenlijk en inventariseer wat de deelnemers al over dit onderwerp weten. Laat je deelnemers in duo's werken? Wissel deze dan geregeld of wissel bijvoorbeeld af tussen twee- en drietallen. Het is voor deelnemers goed als ze af en toe met iemand anders praten.

Oefening 2: een luistertekst

Elk subthema bevat een opgenomen dialoog tussen twee of drie personen, zie www.spreektaal.com. Deze luisterteksten bieden de belangrijkste woorden en zinnen aan die de deelnemer kan gebruiken bij het uitvoeren van de spreekoefeningen. Bij deze oefening luisteren jullie naar het gesprek, zonder naar het transcript te kijken of een oefening te doen. De deelnemer hoeft het gesprek niet woord voor woord te begrijpen, het gaat erom dat de boodschap overkomt.

Oefening 3 en 4: begripsoefeningen bij de dialoog

Het is belangrijk om meerdere keren naar de dialoog te luisteren. Als begeleider heb je de kern van de tekst na één keer luisteren wel begrepen, maar voor de deelnemer is dit moeilijker. Hij of zij kent niet alle woorden en

kan niet alles in één keer onthouden. Herhaal daarom nog een keer de luistertekst. Laat de deelnemer alleen luisteren en niet het transcript lezen, anders wordt het een lees oefening in plaats van een luisteroefening. Oefenen met luistervaardigheid is erg belangrijk om daarna te kunnen spreken. Eventueel kun je - na een aantal keer - de tekst laten horen terwijl de deelnemer meeleeft met het transcript achterin het boekje. De deelnemer begrijpt de kern nu immers.

Werk je met een groep?

Voer de opdrachten gezamenlijk uit. Laat de deelnemers de vragen eventueel in duo's bespreken, maar controleer daarna of ze de kern van de tekst begrijpen.

Oefening 5: praat samen over de tekst

Hoe denken jullie over de onderwerpen die in de dialoog zijn besproken? Of wat weten jullie erover? Praat hierover, zodat de tekst dichterbij jullie eigen leefwereld komt te staan.

Werk je met een groep?

Laat de deelnemers de vragen samen of met z'n drieën bespreken.

Oefening 6, 7 en 8: oefen met de nieuwe woorden

In de dialoog staan woorden die relevant zijn voor dit subthema. De deelnemer oefent deze woorden in verschillende speelse oefenvormen, zodat hij of zij ze beter onthoudt. Daarbij is herhaling erg belangrijk. Kijk er dus niet van op als de deelnemer een nieuw woord toch weer vergeet. Sommige taalkundigen denken dat je een woord wel zeven keer moet gebruiken voor je het onthoudt. Voor jou lijkt het soms misschien saai, maar de deelnemer ervaart dat anders.

- De *betekenis* van de nieuwe woorden kan de deelnemer ontlenen aan de foto's of de context van de zinnen. Probeer de deelnemer de betekenis van een woord eerst te laten raden. De woorden in SpreekTaal 3 zijn abstracter dan in SpreekTaal 1 en 2. Het taalniveau richting B1 is immers moeilijker.
- Laat deelnemers die goed kunnen lezen de betekenis van woorden zoveel mogelijk zelf opzoeken, met behulp van een (online) woordenboek of app. Het *Pocketwoordenboek Nederlands als Tweede Taal* van Van Dale is geschikt voor anderstaligen. Voorkom dat jij het woordenboek van de deelnemer bent: als jij de woorden steeds vertaalt, onthoudt de deelnemer ze minder goed. Komt de deelnemer er zelf niet uit? Omschrijf de betekenis dan zoveel mogelijk in het Nederlands en vermijd vertalingen in het Engels of een andere taal.
- Bij oefening 6 staan soms zinnen waarin een woord ontbreekt. Jij leest de zin voor en de deelnemer moet het woord dat in de zin past aanwijzen. Als je de zin leest, zeg dan bijvoorbeeld 'piep' of neurie op de plaats waar het woord moet staan. Laat de deelnemer niet meelesen met de zinnen, maar probeer echt met luistervaardigheid te oefenen.
- Bij oefening 7 vorm je vaak paren met woorden of zinsdelen. Hierbij zijn soms verschillende antwoorden mogelijk. Het gaat niet zozeer om goed of fout, maar om de vrije associaties van de deelnemer. Welke woorden horen volgens hem of haar bij elkaar? Vraag hierbij ook naar de reden: waarom horen ze bij elkaar? Als begeleider kun je uitleggen of deze combinaties voor jou ook logisch zijn.
- Oefening 8 bestaat uit een spelletje, zoals *Wie ben ik?* of *Raad het woord*. Verdere instructie staat steeds achterin de module. Houd de uitvoering van deze spelletjes simpel.

Werk je met een groep?

Doe de oefeningen waarbij je zinnen of woorden voorleest zoveel mogelijk gezamenlijk.

Dat geldt ook voor de spelletjes, bouw een extra spelelement in, zoals: *wie kan als eerste het woord raden?* of: *wie raadt de meeste woorden?* Als de deelnemers de bedoeling van een spelletje of oefening begrijpen, kunnen ze het ook in twee- of drietallen herhalen.

Oefening 9 en 10: verstaan en nazeggen

Met de oefening *Tik op de tafel* oefen je het woord- en zinsaccent. Elk woord van twee lettergrepen of meer bevat een woordaccent, ook wel de klemtoon genoemd. Zo valt in het woord *uitspraak* het accent op de eerste lettergreep *uit*. Het is belangrijk dat de deelnemer het accent op de juiste lettergreep legt, anders is hij of zij moeilijk te verstaan en soms zal zelfs de betekenis van het woord wijzigen (denk aan **voorkomen** en **voorkomen**). Naast woordaccent bestaat er ook *zinsaccent*: één of meer woorden in een zin krijgen een accent, zeg maar 'de klemtoon van de zin'. Het woord dat het accent krijgt wordt (qua toon) iets hoger of lager uitgesproken.

In de zin 'Mag ik de boter?' zal het woord 'boter' het zinsaccent krijgen; je wilt immers niet de kaas of de worst, maar de boter.

De werkwijze met de oefeningen van *Tik op de tafel* is als volgt:

- de deelnemer luistert naar een woord of een zin;
- de deelnemer zegt het woord of de zin na;
- de deelnemer tikt op de tafel als hij of zij het accent hoort (of houdt een papiertje in de lucht).

In de *klankoefeningen* wordt geoefend met het verstaan van klanken die anderstaligen (afhankelijk van de moedertaal) soms moeilijk waarnemen. Denk aan de lange en korte klinkers (*man-maan; bot-boot*), p-b (Arabisch), h-g (Slavische talen), l-r (Zuidoost-Azië), enzovoort. De werkwijze is als volgt:

- Lees de zinnen eerst voor jezelf. Je ziet zelf welk woord in de zin past. Bijvoorbeeld: *Gaat het vanmiddag nog a) regelen b) regenen?* Je ziet dat je hier *regenen* moet zeggen.
- Je leest de zin. De deelnemer luistert en leest mee in het boekje.
- Welk woord heeft hij of zij gehoord? *Regenen of regelen?* Laat de deelnemer het goede woord aanwijzen of zeggen.

Als de deelnemer naar de zinnen of woorden heeft geluisterd, kun je ze samen *nazeggen*. De begeleider leest de zin of het woord nog een keer voor, de deelnemer zegt na. Het is de bedoeling dat de deelnemer niet meeleeft, maar alleen luistert en nazegt. Als het nazeggen van de zinnen goed gaat, kun je ook een kleine verandering aanbrenge in de zin, bijvoorbeeld door een woord te vervangen door een ander woord.

Werk je met een groep?

Doe de oefeningen gezamenlijk. Jij moet immers de juiste klank of het juiste accent aanbieden. Bouw ook hier een extra spelelement in: tikken alle deelnemers tegelijk op de tafel? Tellen ze evenveel woorden? Laat de zinnen of woorden vervolgens gezamenlijk nazeggen (riedelen).

Oefening 11: lees het gesprek samen hardop

Het doel van samen hardop lezen is oefenen met intonatie en verbonden spraak. Deze oefening is alleen geschikt voor deelnemers die behoorlijk goed kunnen lezen, dus niet voor deelnemers die nog met veel haperingen lezen. Voor hen is het beter je na te zeggen.

Werk je met een groep?

Laat de hele groep de zinnen 'riedelen' (gezamenlijk nazeggen). Daarna kunnen de deelnemers de dialoog eventueel met z'n tweeën lezen. Zorg dat ze eerst het goede voorbeeld horen.

Oefening 12 en 13: praat samen over...

De deelnemer gebruikt de nieuwe woorden en zinnen in spreekoefeningen en krijgt daarbij hulp van foto's, kaartjes, zinnen of situaties. Deze oefeningen bereiden voor op de concrete, realistische gesprekssituatie aan het einde van een subthema.

Met de *pingpong* (oefening 13) oefent de deelnemer met vloeiend spreken. Door hetzelfde zinnetje zo vaak mogelijk achter elkaar te zeggen, slijpt de deelnemer een bepaalde zinsstructuur in, net als bij een taalriedel (in het materiaal van SpreekTaal 1 en 2). Het bereidt de deelnemer voor op de vrije spreekoefening, omdat hij of zij zelf de input levert. Omdat het zinnetje zo vaak mogelijk wordt herhaald, spreek je de creativiteit en de woordenschat van de deelnemer aan.

Bijvoorbeeld:

De deelnemer begint en zegt:
Ik kan goed koken, en jij?

De begeleider antwoordt:
Ik kan goed zingen, en jij?

De deelnemer antwoordt:
Ik kan goed fietsen, en jij?

Werk je met een groep?

Laat de deelnemers de foto-opdrachten (oefening 12) in duo's doen.

Begin tijdens de pingpong gezamenlijk. Maak een cirkel. Begin zelf, maak de zin af en vraag aan de deelnemer naast je: *en jij?* De deelnemer vraagt vervolgens aan de persoon naast hem of haar: *en jij?* Ga zo de hele cirkel af. Laat de deelnemers daarna de oefening in duo's herhalen.

Oefening 14, 15, 16: gestuurde spreekopdrachten

De fase van communicatie begint. In eerste instantie is dat nog gestuurd: een deelnemer maakt de dialoog af, voert korte gesprekje's of reageert op een opmerking of vraag. Deze gestuurde stap is erg belangrijk, voordat het oefenen met de zogenoemde vrije productie begint. Wanneer jullie samen een dialoog oefenen, doe dit dan zo natuurlijk en echt mogelijk. Begin bijvoorbeeld door elkaar te groeten of een algemene openingszin te gebruiken (*Hoe is het? Lang niet gezien!*).

Werk je met een groep?

Voer een dialoog of gesprek eerst samen met één deelnemer, terwijl de rest luistert. Deelnemers hebben veel aan zo'n voorbeeld. Laat de deelnemers dit daarna in duo's herhalen.

Oefening 17: de groepsopdracht

Dit is een extra oefening voor groepen, waarbij je steeds rondloopt. Als je met één deelnemer werkt, kunnen jullie de vraag ook aan elkaar stellen. De oefening werkt het beste als je met z'n allen opstaat en rondloopt. Doe zelf ook mee. Door te bewegen, wordt iedereen actiever. Onderzoek laat bovendien zien dat je kennis, zoals nieuwe woorden, beter onthoudt als je beweegt.

Oefening 18 en 19: de vrije productie

Bij vrije productie (het woord zegt het al) is de deelnemer vrijer in wat hij of zij kan en wil zeggen. Laat de deelnemer zelf invullen waarover hij of zij wil praten in deze context (bedenk zelf een klacht, probleem, situatie, enzovoort). Als begeleider ben je soms gesprekspartner (praat allebei over...), soms speel je de rol van huisarts, werkgever, enzovoorts.

Werk je met een groep?

Lees de instructie gezamenlijk en oefen het gesprek met één deelnemer voor de hele groep. Laat ze het gesprek daarna in duo's voeren. Laat één duo hun gesprek eventueel voor de rest herhalen. Je kunt de oefening ook nog een keer doen in nieuwe duo's.

Oefening 20: de praktijkopdracht

Nu begint de praktijk: de deelnemer gaat de situatie die jullie samen hebben geoefend 'in het echt' uitvoeren. Het belangrijkste doel van deze praktijkopdrachten is het creëren van een succeservaring. Dit helpt om de drempel te verlagen tot meer taalcontact in het dagelijks leven. Taalcontact is een belangrijke succesfactor bij het verwerven van een tweede taal. Als begeleider speel je hierin een belangrijke rol.

Voor- en nabespreken van de praktijkopdracht

Bereid de praktijkopdrachten samen voor, dat verlaagt de drempel. Help bijvoorbeeld bij de keuze van een opdracht. Hoe beter de opdracht aansluit bij de leefwereld van de deelnemer, hoe groter de slaagkans en motivatie. De opdracht moet dus geen 'ver-van-hun-bedshow' zijn. Laat de wens van de deelnemer leidend zijn: leg niet op wat hij of zij moet doen. Meestal is de eerste opdracht een directe vertaling van de geoefende dialoog in de praktijk, zoals: voer een gesprek met de huisarts.

Sommige anderstaligen hebben een beperkt netwerk van Nederlandstaligen. Probeer samen te bedenken hoe de deelnemer dit netwerk kan vergroten en met wie hij of zij kan spreken (bijvoorbeeld een ouder bij school, een buurvrouw of een Nederlandse partner van een kennis). Misschien zijn er mensen uit je eigen netwerk met wie je de deelnemer in contact kunt brengen. Zo help je de deelnemer om de praktijkopdracht zelfstandig uit te voeren. Nadat de deelnemer de opdracht heeft uitgevoerd, is het belangrijk om samen *terug te kijken*. De belangrijkste winst van een praktijkopdracht is het toenemende zelfvertrouwen en de 'durf' van de deelnemer om het Nederlands in de praktijk te brengen. Benadruk dus de succesfactor van de uitvoering: wat ging er goed en geef vooral complimenten.

Werk je met een groep?

Laat de deelnemers hun eigen praktijkopdracht kiezen. Het geeft niet als ze allemaal iets anders doen. Laat de deelnemers vervolgens aan elkaar vertellen wat ze gaan doen, met wie en wanneer. Misschien kunnen ze een opdracht samen uitvoeren? Dat verlaagt de drempel. Laat de deelnemers ook samen terugkijken, door aan elkaar vragen te stellen.

Oefening 21: de slotfoto's

De slotfoto's zijn bedoeld om de fantasie te prikkelen en spontaan praten te stimuleren. De deelnemer hoeft niet per se de woorden uit het thema te gebruiken. Gebruik de vragen onder de foto's als opstapje naar jullie eigen verhaal en bedenk ook andere vragen.

Werk je met een groep?

Laat de deelnemers in duo's een verhaal bedenken en vertellen. Laat de duo's hun verhalen daarna uitwisselen.

Oefening 22: extra materiaal

Hoofdstuk 6 bevat allereerst suggesties voor laagdrempelige activiteiten binnen- of buitenshuis. Denk aan: een wandeling of samen een liedje luisteren of een aflevering kijken. Je kunt de liedjes samen met de deelnemer beluisteren en bekijken. De deelnemer hoeft de liedjes niet woord voor woord te verstaan: vraag vooral wat hij of zij ervan vindt.

Daarnaast vind je zoektips voor extra informatie over deze onderwerpen. Het materiaal bevat geen concrete links, die verouderen immers snel. Als je samen informatie opzoekt op internet, geef de deelnemer dan de controle over de computer of telefoon. Laat hem of haar zelf zoeken en stuur bij waar nodig, ook als de deelnemer niet computervaardig is. Het is immers de bedoeling dat de deelnemer dit uiteindelijk ook zelfstandig kan. Vraag wat de deelnemer begrijpt van de website. Geef pas daarna waar nodig taalondersteuning.

Overzicht met woorden en standaardzinnen

Elke module wordt afgesloten met een overzicht van de belangrijkste woorden en standaardzinnen. Dit zijn de woorden die een deelnemer nodig heeft om de teksten te begrijpen. De meeste van deze woorden en zinnen oefent de deelnemer ook bij oefeningen als verstaan en nazeggen of de dialogen die de deelnemer zelf afmaakt. De woorden en zinnen zijn te beluisteren via www.spreektaal.com. Luister er samen naar en laat de deelnemer(s) de woorden en zinnen naspreken.

Feedback op de oefeningen

Als de deelnemer de opdracht uitvoert, wil hij of zij waarschijnlijk weten of dat goed is en verwacht feedback. Feedback of commentaar hoort vooral thuis in een formele lessituatie (onderwijs van een NT2-docent), wees hierin terughoudend. SpreekTaal gaat uit van een gelijkwaardige relatie. Je kunt je deelnemer wel af en toe feedback te geven, maar houd je dan aan de volgende 'gouden regels':

1. Geef complimenten

Natuurlijk hoor je fouten in wat de deelnemer zegt, maar zeg vooral wat goed gegaan is. Dit is motiverend voor de deelnemer. Geef bijvoorbeeld een compliment omdat de deelnemer de goede woorden heeft gebruikt, een goede reactie heeft gegeven, een mooie zin heeft gemaakt of omdat hij of zij een duidelijke uitspraak had.

2. De inhoud gaat voor de vorm

Wat een deelnemer zegt, is veel belangrijker dan hoe het gezegd wordt. Dat betekent dat een deelnemer wel de goede woorden gebruikt, maar dat de woorden nog in de verkeerde volgorde staan. Of dat hij of zij nog geen perfecte uitspraak heeft of niet de juiste vorm van de verleden tijd gebruikt. Dat maakt niet uit. Oefenen is het doel.

Het geven van feedback op de vorm is de taak van een NT2-docent in een lessituatie. Het geven van effectieve feedback vraagt immers veel vakkennis over taalstructuur, taalniveaus en didactiek. Het is daarom beter om dit aan een bevoegde NT2-docent over te laten.

3. Doorgaan naar de volgende oefening

Bij het beantwoorden van de oefeningen hoeft de deelnemer niet alles goed te doen. Als je het antwoord kunt begrijpen en de inhoud is goed, kun je gerust doorgaan naar een volgende oefening.

Wat vind je niet terug in SpreekTaal 3?

- Uitleg over of oefeningen met grammatica.

In SpreekTaal 3 is bewust geen expliciete aandacht voor grammatica, omdat het te veel nadruk legt op *hoe* de deelnemer iets moet zeggen. Dit belemmert de spontane, spreektaalige productie en komt het doel van SpreekTaal 3, namelijk 'kilometers maken' in het Nederlands, niet ten goede. Wel oefent de deelnemer met standaardzinnen. Sommige deelnemers vragen expliciet om grammatica, vaak omdat zij dit gewend zijn

vanuit eerder genoten taalonderwijs. Leg uit dat taalcoaching hier niet voor bedoeld is. Verwijs de deelnemer met grammatica-vragen door naar de NT2-docent. Vertel dat je veel moet oefenen om beter een taal te spreken.

- Lees- en schrijfoopdrachten

Het materiaal is nadrukkelijk bedoeld om de mondelinge vaardigheden te oefenen. Deelnemers schrijven de antwoorden dus niet of nauwelijks op.

SpreekTaal 3 voor laaggeletterde deelnemers

Deelnemers die niet of weinig kunnen lezen of schrijven, kunnen hun mondelinge vaardigheden vaak prima verbeteren, door veel te luisteren en te oefenen met gesprekken die zij interessant vinden. Zij hebben bij het leren van de taal niet zoveel steun aan geschreven taal. Hoewel deze deelnemers meestal heel graag willen leren lezen en schrijven, is het belangrijk om het spreken en luisteren zonder schrift te oefenen. SpreekTaal 3 is daarom zo gemaakt dat ook een laaggeletterde het samen met een begeleider grotendeels kan gebruiken. De begeleider leest de instructie of opdracht voor en legt uit wat de bedoeling is. SpreekTaal 3 is niet geschikt als lesmateriaal om te leren lezen en schrijven. Hiervoor kan de deelnemer beter een (Alfa) NT2-cursus volgen met een NT2-docent.

Wat kan een NT2-deelnemer op niveau B1?

SpreekTaal 3 biedt oefenmateriaal tussen niveau A2 en niveau B1. Een deelnemer kan op niveau B1 bijvoorbeeld:

- gesproken taal begrijpen over vertrouwde zaken uit zijn of haar dagelijkse omgeving, zoals werk, school of vrije tijd.
- de beschrijving begrijpen van gebeurtenissen, gevoelens en wensen.
- de hoofdpunten begrijpen uit radio- en tv-programma's die aansluiten bij de actualiteit of de interesses van de deelnemer.
- ervaringen, gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities beschrijven.
- redenen en verklaringen geven voor zijn of haar mening en/of plannen.
- een verhaal vertellen of de plot van een boek of film weergeven en hierover een mening geven.
- zich redden in de meeste spontane situaties die zich kunnen voordoen in het Nederlands.
- onvoorbereid deelnemen aan een gesprek over onderwerpen die vertrouwd zijn, zijn of haar belangstelling hebben of die betrekking hebben op het dagelijks leven (bijvoorbeeld familie, hobby's, werk, reizen en actuele gebeurtenissen).

Een deelnemer kan zich dus al redelijk in het Nederlands redden, als de gesprekken gaan over onderwerpen die dichtbij hem of haar staan. De woordenschat van de deelnemer zal voor een groot deel tot de dagelijkse omgeving (thuis, werk, hobby's) zijn beperkt.

5.2 Specifieke instructies bij de oefeningen

1. Tijd voor mezelf

Oefening 1.2, 1.3 en 1.4

Transcript bij *Even een dag niks*.

- Amin: Hoi Faiza, hoe is het?
Faiza: Hé goed, met jou? Wat ben je aan het doen?
Amin: Hm... niks. Ik ben gewoon thuis. Ik ben vrij vandaag.
Faiza: Ja, maar wat doe je dan?
Amin: Nou, niet zo veel. Ik lig op de bank. Ik ben een serie aan het kijken. Hoezo?
Faiza: O, wat kijk je?
Amin: *The Walking Dead*, daar hou jij niet van, volgens mij. Maar waarom bel je eigenlijk? Verveel je je ofzo?
Faiza: Nee, ik wil je vragen of je mee naar de stad gaat, om een cadeautje voor mama te kopen.
Amin: Pff... kun jij dat niet doen? Ik ben eindelijk een dagje thuis. Ik hoef niet te werken en ik heb net m'n huishouden gedaan. Ik heb het hele huis opgeruimd. Nu heb ik behoefte aan een beetje tijd voor mezelf, oké? Ik wil gewoon even een dag niks, een beetje ontspannen, op de bank.
Faiza: Ja, en rare series kijken.
Amin: Precies. Ik vind het leuk om series te kijken, of muziek te luisteren of te gamen. Daar hou ik van.
Faiza: Kun je niet iets nuttigs gaan doen, in je vrije tijd? Of een hobby zoeken?
Amin: Zoals?
Faiza: Nou, weet ik veel. Een boek lezen ofzo? Of gaan sporten? Ik zat gisteren trouwens een interessante documentaire te kijken, op tv. Misschien kun je hem online terugkijken. Wacht, ik stuur je de link even door.
Amin: Faiz, ik hou niet van lezen, oké. Dat weet je. En documentaires vind ik een beetje saai. Laat mij nou maar lekker series kijken of spelletjes doen op m'n telefoon. Dan doe jij in je vrije tijd wat jij leuk vindt, goed? Dan kun je zoveel artikelen en literatuur lezen of puzzels maken als je wilt.
Faiza: Ja ja, oké. Ik zal je verder met rust laten. Geniet van je vrije dag. Maar zie ik je morgen wel op mama's verjaardag dan?
Amin: Beloofd, ik zal er zijn. Helemaal uitgerust. Hé, en ik betaal mee aan het cadeau oké? Laat maar weten hoeveel het kostte.
Faiza: Dat doe ik, tot morgen dan.
Amin: Tot morgen zus, doe.
Faiza: Doeg.

Oefening 1.3

Lees de zinnen na afloop van het fragment op een rustig tempo voor.

- | | |
|--------------|--------------|
| 1. niet waar | 5. waar |
| 2. waar | 6. niet waar |
| 3. waar | 7. waar |
| 4. niet waar | |

Oefening 1.7

Zoals je zult zien, zijn hier meerdere groepen mogelijk, zoals een indeling met de werkwoorden *kijken* en *luisteren* en *lezen*, maar ook het onderscheid tussen digitaal en analoog/online en offline. Je kunt de deelnemer ook een indeling laten maken op basis van zijn of haar eigen voorkeur: waar houdt hij of zij van en waarvan niet? Praat er samen over.

Oefening 1.8

Schrijf de volgende woorden op losse memobriefjes of post-its: *lezen, gamen, muziek luisteren, een spelletje doen, het huishouden doen, druk, ontspannen, vervelen*.

Leg ze op z'n kop neer en laat de deelnemer een kaartje pakken. Als de deelnemer moeite heeft met de oefening, kun je ook zelf beginnen om een voorbeeld te geven. Je kunt de activiteiten aanvullen naargelang je eigen interesses en die van de deelnemer.

Tip: omdat sommige activiteiten moeilijk zijn om uit te beelden, kun je er ook bij praten om een tip te geven. Zeg bijvoorbeeld: 'wat interessant' (lezen), 'ik weet niet wat ik moet doen' (vervelen) of 'ik heb zoveel werk' (druk).

2. Even lekker naar buiten

Oefening 2.2, 2.3 en 2.4

Transcript bij *Gaat u mee een stukje wandelen?*

- Serkan: Hallo mevrouw Suarez.
- Mevrouw Suarez: Ha Serkan, wat leuk om je te zien! Hoe gaat het met je?
- Serkan: Ja. Prima. En met u?
- Mevrouw Suarez: Ja, ach, het wisselt een beetje hè. Kom binnen, dan zet ik even koffie. Wil je koffie?
- Serkan: Nou, hebt u zin om mee naar buiten te gaan? Het is heerlijk weer. Gaat u mee een stukje wandelen? Dan lopen we naar het bos. Naast de kinderboerderij zit een leuk cafeetje. Daar kunnen we ook wat drinken.
- Mevrouw Suarez: Nou, ik weet het niet hoor. Volgens mij is het best fris buiten en ik loop ook niet zo goed meer hè. We kunnen beter binnen blijven vandaag.
- Serkan: Kom op, het is droog en u komt niet zo vaak buiten. En dan nemen we de rolstoel toch mee? Dan duw ik u gewoon.
- Mevrouw Suarez: Oké, vooruit, dat lijkt me leuk.
- Serkan: Waar hebt u zin in?
- Mevrouw Suarez: Tja, er is zo veel te doen hè, hier in de omgeving. Ik weet het niet. Misschien kunnen we naar het Stadsmuseum gaan? Ik heb die nieuwe tentoonstelling nog niet gezien.
- Serkan: Nou, daar zijn we nu een beetje laat voor, denk ik. Voordat we daar zijn, gaat het museum alweer bijna dicht.
- Mevrouw Suarez: Ja, je hebt gelijk, dat kunnen we beter een andere keer doen.
- Serkan: Maar we kunnen ook even de stad in gaan? Dan wandelen we een stukje door het park en dan drinken we in het centrum ergens koffie.
- Mevrouw Suarez: O ja, dat vind ik een goed idee. Dan kan ik meteen even wat winkelen. Dat vind ik wel leuk. En het is ook markt. Ja, laten we dat doen.
- Serkan: Nou prima, laten we dan nu gaan, want ik moet vanavond wel op tijd terug zijn.
- Mevrouw Suarez: O ja, ga je iets leuks doen? Ga je uit?
- Serkan: Ja, ik heb afgesproken met een meisje van m'n stage.
- Mevrouw Suarez: Wat leuk! Gaan jullie samen naar de bioscoop?
- Serkan: Nee, we gaan eerst uit eten en daarna naar een voorstelling in het theater.
- Mevrouw Suarez: Zo, nou, dat klinkt spannend. En wat voor meisje is dat dan?
- Serkan: Ja, dat vertel ik u nog wel een keer. Gaat u mee naar buiten? Kom, ik pak uw jas.

Oefening 2.8

Schrijf de volgende woorden op een briefje of post-it: *het theater, het museum, de bioscoop, het bos, het park, het café, het centrum, de kinderboerderij, de markt*.

Leg de briefjes op z'n kop neer en laat de deelnemer als eerste een briefje pakken. Je kunt de woorden ook aanvullen met je eigen suggesties als je denkt dat deze plaatsen bij de deelnemer bekend zijn. Werk je met een groepje? Laat de deelnemers dan om de beurt de woorden beschrijven en van elkaar raden.

Oefening 2.9 en 2.10

Lees de volgende zinnen in een rustig tempo voor. Zorg ervoor dat de deelnemer alleen in zijn eigen boekje kijkt en de zinnen hieronder niet ziet.

1. Zullen we een stukje wandelen in het bos?
2. Dan kunnen we daarna even koffie drinken.
3. Heb je zin om mee naar buiten te gaan?
4. Wat zullen we gaan doen? Waar heb je zin in?
5. Er is een nieuwe tentoonstelling in het museum. Gaat u mee?
6. Misschien kunnen we naar de bioscoop gaan.
7. Dat vind ik een goed idee!

3. Ik zit op volleybal

Oefening 3.2, 3.3, 3.4

Transcript bij *Het is mijn sociale leven*.

Sofian: Zo Ivan, ik vind het wel weer genoeg voor deze week. Ik ga naar huis. Fijn weekend alvast.
Ivan: Ja, jij ook hè. Ga je nog iets leuks doen?
Sofian: Nou, ik moet morgenochtend weer een wedstrijdje fluiten. Dus ik moet vroeg op.
Ivan: Een wedstrijdje fluiten?
Sofian: Ja, ik ben lid van een volleybalvereniging en ik ben één keer per maand scheidsrechter. Morgen, bij het damesteam.
Ivan: O, zit jij op volleybal? Dat wist ik helemaal niet.
Sofian: Ja zeker, ik ben al negentien jaar lid.
Ivan: En wat doe je dan precies?
Sofian: Ons herenteam traint op woensdagavond en we spelen op vrijdagavond wedstrijden. En ik ben dus actief als vrijwilliger voor de club. Ik ben scheidsrechter en ik doe ook bardiensten in de kantine. Soms train ik het jeugdteam.
Ivan: Ja ja, jeetje. Dat kost wel veel tijd zeg, zo'n hobby.
Sofian: Ja, dat is soms wel een nadeel. Ik ben bijna ieder weekend bezig voor de club. Maar, je krijgt er ook veel voor terug, hoor.
Ivan: Ja?
Sofian: Ja, het is een mooie sport en mijn vrienden ken ik allemaal via het volleyballen. Het is mijn sociale leven, eigenlijk. We zien elkaar ieder weekend in de kantine, dat is hartstikke gezellig.
Ivan: Ja, dat kan ik me voorstellen. En wat kost dat eigenlijk, zo'n lidmaatschap, als ik vragen mag?
Sofian: O, de contributie is niet zo hoog, hoor. Een tientje per maand ongeveer.
Ivan: O ja, dat valt mee.
Sofian: Zeg, is volleybal ook niet iets voor jou? Heb jij eigenlijk hobby's?
Ivan: Nou nee, niet echt. Het lijkt me wel leuk om lid van een vereniging te worden.
Sofian: Nou als je interesse hebt... We zijn altijd op zoek naar nieuwe leden, hoor.
Ivan: Ja, ik dacht laatst al aan zwemmen of aan iets creatiefs, een muziekvereniging of een koor ofzo. Maar een teamsport is misschien ook wel leuk. Waar trainen jullie precies?
Sofian: In het sportcentrum aan de Blokweg.
Ivan: O ja, en welke teams zijn er allemaal?
Sofian: O, zoveel. Weet je, kijk gewoon eens op de website. Daar staat ook een telefoonnummer op. Dat kun je altijd nog even bellen voor meer informatie.
Ivan: Ja, ja dat zal ik doen.
Sofian: Ja, of kom gewoon een keertje langs, hè. We trainen op woensdagavond. Doe gewoon een keertje mee. Dan beslis je daarna of je lid wil worden. Je kunt je in het sportcentrum ook meteen aanmelden.

Ivan: Oké, ja goede tip. Bedankt. En succes dit weekend met fluiten.
 Sofian: Dankjewel. En een fijn weekend hè, tot maandag.
 Ivan: Tot maandag. Doei.

Oefening 3.8

Maak voor de deelnemer een bingokaart. Dat kan heel eenvoudig door de negen woorden hieronder op een papier te schrijven, volgens het onderstaande voorbeeld.

bingokaart 1

de vereniging	het lid	het team
het koor	aanmelden	trainen
de vrijwilliger	de contributie	de kantine

Als je meerdere deelnemers hebt, is het natuurlijk leuk om de woorden in een andere volgorde te zetten, zodat de deelnemers op verschillende momenten 'bingo' hebben. Daarvoor kun je de variaties hieronder gebruiken.

bingokaart 2

de vereniging	het lid	het team
het koor	aanmelden	trainen
de vrijwilliger	de contributie	de kantine

bingokaart 3

het koor	het lid	de kantine
de vereniging	de vrijwilliger	trainen
aanmelden	de contributie	het team

Spreek vervolgens af wanneer de deelnemer bingo heeft. Is dat bijvoorbeeld bij de bovenste rij, de eerste twee rijen of moet de hele kaart vol zijn? Dat kun je samen bepalen. Je kunt ook verschillende rondes spelen. In ronde 1 speel je bijvoorbeeld voor rij 1, in ronde 2 van rij 2, enzovoorts.

Vervolgens lees je de onderstaande zinnen voor. Iedere zin correspondeert met een woord op de bingokaart. Dat woord staat achter de zin ter controle (zeg het dus niet!). Begin met de algemene omschrijving van het woord. Is het te moeilijk? Lees dan ook de voorbeeldzin eronder voor. Herhaal dit indien nodig en varieer naar gelang het niveau van de deelnemers.

1. Een organisatie of een club voor bijvoorbeeld sport, muziek of politiek. – **de vereniging**
De voetbal... zoekt een nieuwe trainer.
2. Een persoon die bij een groep, organisatie of een club hoort. – **het lid**
Johan is ... van de bibliotheek.

3. Een goedkoop café of restaurant in bijvoorbeeld een sportcentrum of school. – **de kantine**
In de ... kost een koffie maar € 1,50.
4. Het geld dat je betaalt als je lid bent van een club of organisatie. – **contributie**
De ... van de muziekvereniging is € 150,- per jaar.
5. Een groep mensen die bijvoorbeeld samen sport of werkt. – **het team**
Het ... van FC Barcelona speelde gisteren met tien spelers.
6. Oefenen, zodat je steeds beter wordt. - **trainen**
Jasper ... iedere dag in de sportschool.
7. Een persoon die werkt, maar die niet betaald wordt. – **de vrijwilliger**
Maria werkt als ... in een zorgcentrum.
8. Zeggen dat je iets wil doen en je inschrijven. - **aanmelden**
Je kunt je op de website voor onze cursus
9. Een groep mensen die samen zingt. – **het koor**
Sara kan goed zingen, daarom zit ze bij een

6. Suggesties voor extra materiaal

Doe samen iets leuks

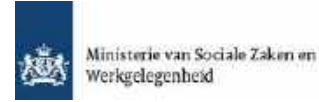
- Maak samen een wandeling in de omgeving. Waar wandelen jullie graag? Ken je een mooie plek? Neem de ander hier mee naartoe.
- Ga samen naar het buurthuis of wijkcentrum. Vraag wat er allemaal te doen is. Misschien kunnen jullie met een activiteit meedoen.
- Kijk samen op internet en zoek naar een vereniging die je aanspreekt. Heb je er een gevonden? Breng samen een bezoek aan de vereniging of volg een proefles. Misschien is de ander al lid van een vereniging en kunnen jullie er een keer samen naartoe gaan.
- Zoek samen op internet of een online streamingsdienst naar een Nederlandstalige serie die jullie leuk lijkt. Kijk samen een aflevering.

Extra informatie

- Kijk samen op de website van jullie gemeente. Wat voor activiteiten worden er in jullie gemeente georganiseerd voor ontspanning en ontmoeting?
- Kijk samen op de website van een koepelorganisatie van een sport die jullie aanspreekt, zoals de KNVB of de Nederlandse Zwembond. Welke aangesloten verenigingen vind je in de buurt?

Colofon

SpreekTaal 3 is ontwikkeld door Stichting Het Begint met Taal en VU-NT2 (Vrije Universiteit Amsterdam), met financiering van het Oranje Fonds en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).



- Auteurs:** Stichting Het Begint met Taal en VU-NT2: Martijn Baalman en Anne Hammers
- Redactie:** Sylvia de Groot Heupner, Anne Hammers, en Annemarie Nuwenhoud, met dank aan Germaine Trooster en Carola van der Voort.
- Met dank aan:** De feedback van tientallen vrijwilligers en deelnemers, Esra van den Aker, Marijke Huizinga en Annabelle Lock.
- Vormgeving:** Vrij in Vorm, Rotterdam
- Audio:** Studio de Lat, Groningen
- Audiobestanden:** De audio-bestanden zijn te beluisteren en/of te downloaden op www.spreektaal.com
- Beeldmateriaal:** Al het beeldmateriaal is met zorg geselecteerd. Mocht u desondanks menen dat wij uw rechten niet goed gerespecteerd hebben, neemt u dan contact op met Stichting Het Begint met Taal.
- Bronnen:** Shutterstock (foto's)

Wil je taalcoach worden of zoek je een taalcoach?

Vind een overzicht van alle taalcoach-organisaties op: www.taalcoaching.nl

SpreekTaal 3 - Vrije tijd

ISBN 9789460775802

ISBN 9789460775918 (complete serie)

NUR 110

Meer informatie?

Neem contact op met Stichting Het Begint met Taal via 030-2422841 of info@hetbegintmettaal.nl.

Van Dale Uitgevers

Postbus 13288

3507 LG Utrecht

Correspondentieadres: redactie@vandale.nl

www.vandale.nl / www.vandale.be

van Dale

SpreekTaal – hét materiaal voor taalcoaching

SpreekTaal is het meestgebruikte materiaal voor taalcoaching aan anderstaligen. Het materiaal is speciaal ontwikkeld voor en door taalvrijwilligers die anderstaligen ondersteunen met het beter leren spreken van de Nederlandse taal.

SpreekTaal is:

- geschikt voor 1-op-1 taalcoaching, taalcafés en groepjes
- eenvoudig in gebruik (geen leservaring vereist)
- laagdrempelig, leuk en leerzaam!

De methode bestaat uit drie series: SpreekTaal 1 (niveau 0 tot A1+), SpreekTaal 2 (niveau A1 tot A2) en SpreekTaal 3 (niveau A2 tot B1). Alle series bestaan uit vijftien praktische modules over dagelijkse onderwerpen. Elke afzonderlijke module biedt materiaal voor ongeveer 5 uur taalcoaching. De audiobestanden die bij deze module horen, zijn te beluisteren en/of te downloaden via: www.spreektaal.com.

SpreekTaal 3 - module 1 t/m 15

1 Praten over jezelf	6 Kinderen en school	11 Over Nederland
2 Sociale contacten	7 Ondernemen	12 Wonen
3 Stage en vrijwilligerswerk	8 Werk	13 Leren
4 Zaken regelen	9 Gezondheid	14 Geld
5 Vrije tijd	10 Werk zoeken	15 Mijn leven in Nederland



Stichting Het Begint met Taal

Taal en contact zijn onmisbaar om mee te kunnen doen. Taalcoaching door vrijwilligers – online of fysiek – is hét middel voor de 600.000 nieuwkomers in Nederland die de taal willen oefenen. Stichting Het Begint met Taal vergroot de bekendheid en effectiviteit van taalcoaching, ondersteunt lokale organisaties die taalcoaching bieden en koppelt met Kletsmaatjes vrijwilligers aan nieuwkomers voor online ontmoetingen. Ook werken we samen met gemeenten, werkgevers en taalscholen. Zie voor meer informatie: www.hetbegintmettaal.nl.

© 2020 Het Begint met Taal
© 2020 Van Dale Uitgevers

Alle rechten voorbehouden

